

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННІ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ДЕРЖАВИ

Тросюк К.О.

*Науковий керівник: Богацька Н.М., к.е.н, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно- економічного університету*

В умовах трансформації економіки України роль підприємництва стає все більш вагомим. Воно виступає не лише рушієм економічного зростання, але й потужним інструментом вирішення соціальних проблем, подолання бідності та забезпечення високого рівня життя громадян. З моменту здобуття Україною незалежності підприємництво продовжує розвиватися. За цей час було сформовано правову та нормативну базу, проте закони та нормативні акти, що регулюють діяльність підприємств, постійно вдосконалюються, створюючи сприятливі умови для ведення бізнесу.

Сучасний світ динамічно змінюється, і разом з ним еволюціонує й сама концепція економіки. На перший план виходить не лише прагнення до прибутку, але й відповідальність за добробут людей та суспільства. Це веде до неминучого зростання соціальної спрямованості підприємницьких структур, що робить економіку більш людиною та справедливою. Тому діяльність підприємств ґрунтується на пріоритеті людських цінностей та прагненні до позитивного впливу на суспільство.

Незважаючи на значний прогрес, українське підприємництво все ще стикається з низкою викликів. Війна, політична та економічна нестабільність стримують інвестиції та розвиток бізнесу, існує дефіцит кадрів з необхідними знаннями та навичками для ведення бізнесу.

Водночас відновлення всіх сфер суспільного життя неможливе без перезапуску економіки, яка є основою для функціонування як соціальних, так і правових інститутів [1]. На даному етапі зрозуміло, що Україна має обмежені ресурси для відновлення свого економічного потенціалу. Проте вже доведено, що українське суспільство має здатність до самоорганізації та самовідновлення, тому державі варто спиратися на ці якості, стимулюючи та підтримуючи їх в певній мірі. Феномен соціальної держави, як і будь-яке інше явище, потребує свого визначення, виявлення ознак та класифікації держави відповідно до виявлених ознак. Найбільш поширеним і традиційним є визначення, що соціальна держава - це держава, політика якої спрямована на створення умов, що гарантують гідне життя і вільний розвиток людини. Основними сферами, в яких реалізуються принципи соціальної держави, є охорона праці та здоров'я; встановлення гарантованого мінімального розміру оплати праці; надання державної підтримки сім'ї, народженню, догляду за дітьми, дитинству, інвалідам та людям похилого віку; розвиток систем соціального обслуговування; встановлення гарантій щодо державних пенсій, допомог та інших видів соціального захисту [2].

Ще одним ключовим чинником, що відрізняє соціальні підприємства, від

звичайних, є розподіл отриманого прибутку. Зазвичай отримання прибутку є основою бізнесу, але дуже часто в соціальних підприємствах, сам процес підприємництва і залучення певних категорій людей може бути способом досягнення соціальних цілей, але не варто забувати, що бізнес має залишатися бізнесом, тому в даних підприємствах прибуток реінвестується, або використовується на соціальні цілі [3].

Як інститут соціальної системи соціальне підприємництво спрямоване на самоорганізацію людей для спільного вирішення конкретних проблем громади. Водночас у правовій системі соціальне підприємництво можна розглядати з точки зору громадянського суспільства як один з інструментів побудови соціальної правової держави [1].

Стимулювання розвитку соціального підприємництва на національному рівні може одночасно вирішити кілька проблем у різних напрямках. Це і можливість реалізації бізнес-ідей особами, які втратили бізнес через військові дії, але мають підприємницький потенціал, створення нових робочих місць для внутрішньо переміщених осіб, створення можливостей для ресоціалізації демобілізованих військовослужбовців і задоволення споживчого попиту внутрішньо переміщеного населення. Таким чином, соціальні функції держави ефективно реалізуються через інтеграційні механізми держави та інститутів громадянського суспільства. Поступове перетворення постраждалого від конфлікту населення на сильну самоорганізовану групу, що сприяє підвищенню добробуту населення, призводить до становлення України як соціальної держави [4]. Соціальне підприємництво може стати потужним механізмом становлення соціальної держави (особливо коли суспільство перебуває в кризовому стані), але це вимагає від законодавців докорінної зміни підходів та методів регулювання.

Отже, соціальне підприємництво – це важливий інструмент для розвитку та становлення соціально орієнтованої держави. Завдяки своїй динамічності, інноваційності та соціальній відповідальності, воно може істотно вплинути на вирішення актуальних соціальних проблем та побудову більш справедливого та інклюзивного суспільства.

Література:

1. Вашкович В.В. Соціальна функція держави як одна із функцій правової держави. *Вісник УжНУ*. 2022. №70. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/16840/1/3.pdf>
2. Кацьора О.В. Соціологічна інтерпретація соціальних проблем. *Науково-теоретичний та громадсько-політичний альманах «Грані»*. Вип. 6-7. Дніпро. 2020. С. 39-45.
3. Богацька Н. Вплив ринку праці на конкурентоспроможність соціального підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-1>
4. Міхайліна Т.В., Мозговая Н.А. Соціальна функція держави та соціальне підприємництво: аспекти співвідношення. *Вісник УжНУ*. 2022. №70. С. 48-53.